

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK * Posamezna številka 16 vinarjev.

Cene po pošti:
za celo leto K 40.—
za polleta . K 20.—
za četrt leta K 10.—
za 1 mesec K 3.50
Za Ljubljano mesečno 3 B.
Uredništvo in uprava
Kopitarjeva ulica št. 6.
Uredn. telefon št. 50.

Italijani razburjeni radi Koroške.

Italijanske čete naj zasedejo Celovec.

Trst, 1. julija. Italijanski listi se zelo gorčajo radi tega, ker so Jugoslovani zasedli Celovec in Celovško kotlino. S Koroškega prinašajo brzojavke, kjer očitajo jugoslovanskim četam, češ da v očigled štirim ententnim mislijam, ki so v Celovcu, napram nemškemu prebivalstvu nasilno nastopajo ter zapirajo nemške šole. Jugoslovani se za ententne mi-

sije ne menijo, občujejo le s francosko. — Sklep četverice v Parizu glede razdelitve Celovške kotline pomeni nasilje nemških pravic na Koroškem. Nato listi opisujejo »prodiranje« Italijanov na črti Trbiž-Beljak-St. Vid ter izjavljajo, da je nujna prošnja koroških Nemcev, da Italijani zasedejo tudi Celovec.

Koroška za Italijane tako važna kot Reka.

Trst, 1. julija. (Izv.) »Resto del Carlino« prinaša daljše poročilo iz Beljaka, v katerem napada srbskega generala Jankoviča, in pravi, da koroški Nemci zahtevajo, naj Koroško zasedjo Italijani, ker so edino oni garancija za neodvisnost Koroške. — Razdelitve Celov-

ške kotline italijanska delegacija nikakor ni mogla sprejeti. Plebiscit je le nastavljena past za koroške Nemce. Ta rešitev koroškega vprašanja ima namen osamiti (isolare) Italijo. Koroški problem ni za Italijo nič manj važen ko Reka.

Naloge sveta petorice.

Jadranske meje pridejo prihodnji teden na vrsto.

LDU Lyon, 1. julija. (Brezlično.) Svet petorice ministrov za zunanje stvari, kjer so zastopane velesile Amerika, Francija, Anglija, Italija in Japonika, je imel v torek popoldne sejo, da določi program svojega bodočega delovanja. V prvi vrsti bo naloga sveta petorice, izdelati mirovne pogoje za Nemško Avstrijo, Madžarsko, Turčijo in Bolgarijo. Pričakovati je, da bodo finančne in gospodarske

klavzule mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo, katerih besedilo je pravkar izdelal redakcijski odsek, izročene dr. Rennerju v Saint Germainu že koncem tega tedna. Takoj nato pride na vrsto razprava o določitvi mej na Jadranu. Rešitev turškega problema so odgodili na nedoločen čas. Dela za določitev mirovnih pogojev z Madžarsko in Bolgarijo so šele v začetnem štadiju.

Poljski mirovni delegati odstopili.

LDU. Moravska Ostrova, 1. julija. (ČTU.) »Naprzęd« poroča iz Pariza, da so načelnik poljske delegacije v Parizu dr. Gluski ter delegata Sokolnicki in Sejkowski podali demi-

sijo vsled protestne izjave, podane proti politiki poljske mirovne delegacije, ki išče združitve s Kolčakovovo vlado.

Zahvala Čehov Ameriki.

LDU. Praga, 1. julija. (ČTU.) Čehoslovaška narodna skupščina je poslala kongresu Zedinjenih držav izjavo, da se čehoslovaška republika poyodom praznika ameriške ne-

odvisnosti hvaležno spominja ameriške demokracije, kateri gre precejšen del zasluge, da more čehoslovaški narod dne 28. oktobra slaviti svoj Independence day.

Ameriška proslava v Splitu.

LDU. Split, 1. julija. (DDU.) V petek 1. julija proslave ameriški častniki in mornarji v naši luki na slovesen način obletnico ameriške neodvisnosti. Dopoldne in popoldne se bodo vršile na Poljani kralja Petra atletike igre, zvečer pa bo v luki takozvana

procesija okrašenih ladij z lampioni. Na eni usidranih ladij bo sviral godba, na krovu »Olimpije« bodo žgali umetni ogenj, vsa mestna pevstva društva so povabljeni, da sodelujejo.

Pogajanja med Čehi in Poljaki.

LDU. Praga, 1. julija. (ČTU.) »Kurjer Polski« javlja iz Varšave, da se bodo prihodnje dni v Krakovu vršila pogajanja med poljskimi in češkimi zastopniki glede težn-

skega ozemlja. Kot zastopniki Poljske se udeležijo razgovorov Daszynski, Kunicki, Lendz in Wroblewski ter minister Byrka.

Ameriški admiral pri zaprisegi naših čet.

LDU. Split, 1. julija. (ČDU.) Ameriški admiral Filip Andrews je posetil te dni Sinj in je v družbi polkovnika Plesničarja in nekaj ameriških častnikov prisostvoval prisegi naših vojakov. Prisega se je vršila jako slovesno. Iz Splita so prinesli zastavo 13. pešpolka, pred katero se je vršila prisega. Duhovniki so nagovorili vojake s toplimi besedami, nakar je imel polkovnik Obrad Jovanović kratek a iskren govor. Admiral je nato po prisegi posetil frančiškansko gimnazijo. Pred odhodom mu je bil prirejen banket, pri katerem je govorilo več domačinov in tudi admiral je naglašal, da se divi jugoslovanskemu ljudstvu, ki se tako junaško bori za svoj obstanek. Pred odhodom je admiral posetil tudi novi rudnik v Rudi pri Sinju.

Iz Dalmacije.

LDU Split, 1. julija. (DDU.) Ententne ladje, usidrane v naši luki, so prejele davi brezlično vest, da so Nemci podpisali mirovno pogodbo in so opoldne v znak radosti oddale 21 topovskih strelcev. Poveljniki ladij in general Milić so si izmenjali posete in si medsebojno čestitali na zgodovinskem činu.

LDU Split, 1. julija. (DDU.) Včeraj se je vršila tu velika zabava za deco. Prebitek se porabi v korist siromašni deci.

LDU Split, 1. julija. (DDU.) Iz Kotora poročajo, da se je vršila tam v nedeljo sijajna zabava za srbsko siročad. Zabave se je udeležilo zelo mnogo občinstva. Prebitka je 80.000 kron.

LDU Split, 1. julija. (DDU.) V soboto je dospel v Split ameriški častnik Rothewell Brom iz Washingtona. Naše kraje obiskava v informativne svrhe. V nedeljo sta bila z ameriškim podadmiralom Filipom Andrewsem v Splitu.

Pogodba za zaščito narodnih in verskih manjšin.

LDU. Dunaj, 1. julija. (ČTU.) »Neues Wiener Tagblatt« poroča iz St. Germaina: Hkrati z nemško mirovno pogodbo se je sklenilo v Parizu med peterimi velesilami in Poljsko posebna pogodba, ki bo imela v zvezi narodov velik vpliv na notranje razmere v poljski državi. Ta pogodba bo predvsem zanjčela zaščito narodnih in verskih manjšin. — Kakor poroča »Echo de Paris«, so velesile predložile tudi drugim novim državam podobne pogodbe.

Mažari se umikajo.

LDU. Praga, 1. julija. (ČTU.) Tiskovni urad ministrstva za narodno brambo poroča: Naše čete držijo svoje postojanke. Mažari nadaljujejo svoj umik.

LDU. Budimpešta, 30. junija. (ČTU.) Ogrski korespondenčni urad poroča: V smislu entente note se je pričelo umikanje proti prisiljenim mejam ob 5. uri zjutraj.

Bela Kun se pripravlja na beg.

LDU Dunaj, 1. julija. (ČTU.) »Telegraph« poroča: Ogrski ljudski komisar Kunfi se na svojem begu mudi na Dunaju. Tudi Bela Kun, čigar rodbina se nahaja v Švici in je preskrbljena s potrebnimi milijoni bankovcev v modrem tisku, izdanih po boljševiški vladi (Blaugeld) se pripravlja na morebitno naglo odpotovanje iz sovjetske Ogrske.

Vzrok vojne med Čehi in Mažari

LDU. Praga, 30. junija. (ČTU.) »Volks-Rimme«, glasilo Kunove vlade, trdi, da je bilo povod vojni s Čehoslovaško prizadevanje, pokazati svetlo moč proletarijata. Ko se je dosegel ta smoter, se mora ohraniti moč proletarijata za večje cilje.

Kitajska priznala Čehoslovaško.

LDU. Dunaj, 30. junija. (ČTU.) Kitajska republika je priznala čehoslovaško državo in želi kar najprej obravnavati o prijaznosti in trgovinskih pogodbah.

Novi praški župan.

LDU. Praga, 30. junija. (ČTU.) Danes je bilo ustavodajno zborovanje praškega občinskega zastopništva. Za župana so izvolili dr. K. Baxo, za prvega namestnika Ferdinanda Kolbnerja, za drugega namestnika inženirja Rotnagla.

Proslava Hussovega dne na Češkem.

LDU. Praga, 1. julija. (ČTU.) Tiskovni urad ministrstva za narodno brambo poroča: Hussov dan bodo vse posadke čehoslovaške republike obhajale slovesno.

Za izročitev Viljema.

LDU Haag, 1. julija. (ČTU.) Iz Londona poročajo: Lord Harthworth je naznanil v spodnji zbornici, da se je otvorila pogajanja s holandsko vlado glede izročitve nemškega cesarja.

Stavke v Berlinu.

LDU Berlin, 1. julija. (ČTU.) Stavka v Berlinu se je poostрила, kakor kažejo vsi znaki. V prvi vrsti gre za politično stavko. Neka korespondenca poroča, da so železničarsko stavko uprizorili komunisti z denarjem ogrske republike svetov. Vlada je odločena, upreti se z vsemi silami komunističnim pučem železničarjev. Veliko število revolucionarnih načelnikov in komunističnih voditeljev v Erfurtu je bilo aretiranih.

Konferenca delavskih svetov na Dunaju.

LDU Dunaj, 30. junija. (ČTU.) V sejni dvorani poslanske zbornice se je sesla druga državna konferenca delavskih svetov pod predsedstvom Friderika Adlerja, 250 članov delavskih svetov se bo dne 3. julija udeležilo konference v uradu za prehrano o vprašanju prehrane, dne 4. julija pa v finančnem državnem uradu konferenco o oddaji premoženja. Med debatami je prišlo do burnih prizorov med socialnimi demokrati, ki imajo veliko večino in komunisti, ko so tem očitali, da so podkupljeni po Ogrski. Seje bodo do srede končane.

Slovenci in Slovenke!

Največje zanimanje in živahno delavnost oblasti kakor tudi zasebne dobrodelnosti tvori skrbstvo za ubožne vojne pobablence in svojece onih, ki so padli v vojni.

V Sloveniji imamo okrog 50.000 vojnih poškodovancev in še več sirot in vdov, ki obkokujejo svoje drage, ki so ostali na bojnem polju.

Dokler se potom parlamenta ne rešijo novi zakoni o vojaški preskrbovalnici, ne morejo pristojne oblasti poljubno prezreti sedaj še obstoječih, toda času neprimernih zakonov.

Kaj pa naj začne za delo popolnoma nezmožen, oženjen invalid z 90 K na mesec; kako naj izhaja vojakova vdova, ki ima pet nepreskrbljenih otrok z le 29 K pokojnine na mesec?

Dolžnost nas vseh je, da te nedostatke nemudoma odstranimo, da omilimo bedo vojnih žrtev; oni, ki so v vojni toliko pretrpeli, opravičeno pričakujejo naše pomoči.

Zato prosim vsa županstva, župne urade, šolska vodstva, društva in korporacije, da v praznovanje Vidovega dne prirede v vseh mestih, trgih in občinah Slovenije

dne 6. julija 1919

CVETLIČNI DAN

v prid vojnim invalidom, vdovam in sirotam padlih in umrlih vojakov.

Pomagajmo in dajmo toliko, kolikor moremo. Z veseljem podpirajmo tiste reveže, ki so v največji bedi, ki jih muči lakota in trpljenje, ki že skoraj obupavajo.

Slovenci in Slovenke! V teh težkih časih, ki so se nam vsilili proti naši volji, pokazimo smisel za skupnost, spolnimo pravo ljubezen do bližnjega, da olajšamo gorje, katero je povzročila svetovna vojna.

Kar storimo vojnim pobablencem in svojim padlim, je le skromen znak hvalečnosti, katero jim dolgujemo.

Skrbel bom za to, da se bodo vsa darila porazdelila med najpotrebnejše.

Organizacijo cvetličnega dneva po posameznih krajih prepustim županstvom, župnim uradom in šolskim vodstvom; vsa društva in korporacije prosim, da pri tem sodelujejo. Nabirali denarja naj imajo legitimacije, da se izključi vsaka zloraba. Prosim, da se pošlje nabrani denar podpisanemu poverjeništvu v Ljubljani.

Uspeli bo objavljeni v vseh dnevnikih.

V Ljubljani, dne 30. junija 1919.

Deželna vlada za Slovenijo, poverjeništvu za socialno skrb,

Poverjenik: Prepeluh.

Iz pokrajine.

k Nevarno obolel je g. dr. Josip Povalej, ravnatelj okrajnega finančnega ravnateljstva v Mariboru.

k Dopisovanje z vojnimi ujetniki na Francoskem in Angleškem je možno sedaj potom »Slovenskega Rdečega križa« v Ljubljani. Pišejo naj se samo dopisnice; s črnilom in razločno. Dopisnica naj se pošlje ali prinese na »Slovenski Rdeči križ«, Ljubljana, Poljanska cesta št. 4, II. nadst., vrata 39.

k Važno za svoje italijanske vojne ujetnikov. Na več vprašanih svojcev italijanskih vojnih ujetnikov radi poštinih razmer v Italiji naj navedem sledeče: Navadne dopisnice iz ujetništva svojcem (novembra 1918—marca 1919.) so hodile 2—3 mesece. V Jugoslavijo pa po navadi sploh niso moglo dospeti, ker jih Italijani zadržujejo, kjer le morejo. Zadnje čase pride sem in tja kaka dopisnica (iz Italije v Jugoslavijo skoraj izključeno). Denar je dospel ujetnikom le, če je bil nakazan od kake banke, drugače je redno izginil. Iz Nemške Avstrije so nekateri dobivali celo poštno zavetje. Poštna razmere so v Italiji jako žalostne. Dopisnica iz Rima v Ancono (pristanišče) rabi kakih 14 dni. Daljša pot, več dni. Od »osvobojene« Benečije iz Trsta v Pazin (Istra) hodi dopisnica 10 do 14 dni. Če je slovensko ali hrvaško pisana, pa navadno sploh ne pride. Največ preglavic dela cenzura. Za

vsako najmanjšo stvarico lete dopisnice v koš. Dovoljenih (za vojne ujetnike) je samo 15 vrst z naslovom in podpisom vred. Ena beseda več in dopis leti v koš. Prepovedano je pisariti: o notranjih razmerah, o lakoti, o vojaštvu itd. Splošno je dovoljen samo oni: »Zdrav sem in se mi dobro godi.« — Za svojce vojnih ujetnikov je najbolje, da se držijo tega: Častniki (vštevši aspiranti) sploh na potrebujejo denarja, ker imajo plače; istotako profesorji (obrtniki), ki zelo veliko zaslužijo. Drugi pa, kakor si zna pomagati, ker je vsak navezan nase. Največ oni, ki so v taboriščih in bolnišnicah, ki so v pomilovanju vrednem stanju, ker manjka zdravih, hrane in sploh vsega, kar bolnik potrebuje. Kdor hoče iz taborišča v bolnico, mora napraviti prošnjo, ko je močno bolan. Po 4—6 tednih se ista reši; med tem je pa bolnik ali ozdravel ali pa umrl. Najbolje je za pošiljanje denarja: Ali po banki, ali sploh ne. Za dopise vojnih ujetnikov naj pa navedem en slučaj. Jaz sem pisal vsega skupaj kakih 50 dopisnic, od katerih je samo ena dospela po 3 mesecih domačim v roke. — J. Podržaj, bivši italijanski vojni ujetnik. — Prosim tudi druge liste, da to priobčijo.

k Rob. Šolska mladina priredi v nedeljo 6. julija ob pol 4. uri popoldne otroško predstavo. Na sporedu je igra — »Trgovska-dramatska slika«, 4 pevske točke in 3 deklamacije. V slučaju deževnega vremena se predstava vrši prihodnjo nedeljo.

k Poziv invalidom! Ker so bili nekateri invalidi, letnikov 1890.—1899., ki so bili pri nadpregledu (superarbitraciji) začasno na dopust odpušteni, mnenja, da niso obvezani se odzvati orožni vaji, oziroma dejanski službi, ako istim poteče dopust po terminu, s katerim je bil predpisan dohod k orožni vaji ali dejanski službi, se pozivljajo s tem vsi invalidi, da se takoj po preteku dopusta javijo pri najbližnjem vojnopolnišnem poveljstvu, kjer bodo glede sposobnosti vnovič zdravniško preiskani. Županstva izdajo takim invalidom poverilnice, da odhajajo k orožni vaji ali dejanski službi. Ta poverilnica daje tem invalidom pravico do brezplačne vožnje po železnicah.

k Ljudska zgodba v treh dejanjih, Finžgarjeva »Veriga« je izšla v lepi obliki v Novi Založbi in stane izvod 5 K. Na koncu knjige je zapisal pisatelj navodilo za male odre. Uvod pa se glasi tako-le: »Zgodba je to, in nič drugega, za ogledalo postavišena, kako strasti iz malenkosti porojene spajajo obraz ljudski duši in jo preslepe, da tava in išče v temi, kar ji je v pogubo, ne vidi pa velikih, resnih ciljev, do katerih vodi pol ljubeznice. Knjigo se dobi po vseh knjigarnah, naroča se tudi pri Novi Založbi.

k Otvoritev privalnega brzojavnega prometa z inozemstvom. Vsled odloka poštnega ministrstva se dovoljuje s 1. julijem t. l. privalni brzojavni promet med našo državo in vsemi državami svetovne brzojavne zveze razven Nemčije, Madjarske, Bolgarije, Turške in Boljševiške Rusije. Pri sprejemu in taksiranju je plačati pri vsaki brzojavki za eno besedo več, kakor jih je v resnici. Privalne brzojavke, ki dojdejo v našo državo, morajo biti pisane v navadnem (odprtem) jeziku v srbohrvaščini, slovensčini, češčini, ruščini, francoščini, angleščini ali grščini, a one, ki gredo iz naše države, v jeziku dotične države in francoščini ali angleščini. V prometu z Nemško Avstrijo tudi v nemškem jeziku. Za čas vojne in mobilizacije se odpravljajo brzojavke na odgovornost poštnatelja. Za eventualno ustavitve ali izgubo se ne daje nikake odškodnine. Za Rumunijo se do nadaljne odredbe ne morejo sprejemati privalne brzojavke, ker s to državo še nimajo direktne zveze.

k Državna posredovalnica za delo. Poddružnica za Ljubljano in okolico. V pretekleni tedni od 22. junija do 28. junija 1919 je iskalo delo 245 moških in 42 ženskih delavnic.

moči. Delodajalci so iskali 82 moških in 42 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 163. Pri vseh podružnicah Državne posredovalnice za delo je od 1. januarja 1919 do 28. junija 1919 iskalo delo 9091 delavnih moči, delodajalci so pa iskali 8232 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 2508.

Delo iščejo: Pisarniške moči (357), trgovski in sotrudnice (192), služkinje, kuharice in sobarice (136), strojni in stavbni ključavničarji, peki, mlinarji, mesarji, kurjači, strojniki, kovači, železostrojarji, kotlarji, poljski in tov. delavci in delavke, ekonomski, oskrbniki, natakariji, natakarike, učiteljice, krojači, čevljarji, šivilje, vrtnarji, pečarji itd. — Delo je na razpolago: rudarjem (800), služkinjam, kuharicam in sobaricam (131), težakom, hlapcem, poljskim delavkam in delavcem, tesarjem, opek. delavcem in delavkam, pis. močem, šiviljam, čevljarjem, mizarjem, usnarjem, kleparjem, strojnikom itd.

Iz Ljubljane.

I Slovo Hinka Nučiča. Sinoči je ob nabito polni dvorani Ljudskega doma, ob navdušenem pozdravu svojega ljubega občinstva, ki mu je ostalo naklonjeno vključ vsem intrigam, jemal gospod Hinko Nučič slovo od slovenske drame in od vseh onih, ki ga spoštujejo in ljubijo. Slovo je bilo prisrčno; neprestano je bil prekinjen po ploskanju in živijo klicih, vedno znova so ga klicali na oder. Med šopki in venci ter darovi je stal Nučič globoko ginjen in je govoril par trpkih besed na račun onih, ki so ga preganjali, ob enem je izrekel toplo zahvalo hvaležnemu občinstvu. Ta večer bo gotovo vsakomur še dolgo v spominu; goreča želja vseh je, da Nučič kmalu zopet vidimo v naši sredi, tedaj, ko bodo pri nas vladale drugačne razmere ko vladajo danes. V ti nadi mu kličejo: »Na svidenje!«

I Konec srbskih umetnikov v Ljubljani. Brata Milan in Dušan Jovanović bodeča v svojem koncertu v četrtek, dne 3. julija v Unionski dvorani zvečer ob 20. uri izvajala sledeči lepi spored: 1. Vieux temps: Koncert v D-molu. I. Andante. II. Adagio religioso. III. Finale marziale. 2. Čajkovskij: Serenade melancolique. 3. a) Pugnani-Kreisler: Praeludium in Allegro. b) Chopin: Nocturne. — Odmor. 4. Saint-Saens: Havanaise. Op. 83. 5. a) Smetana: Iz moje domovine. b) Beethoven: Romanca. Op. 50. 6. Sarasate: Ciganski naprevi. — Vstopnice se dobivajo v trafikah v Prešernovi ulici 54.

I Idiličnost Ljubljane je zadnje čase nekoliko izgubila. Poprave na trotoarjih so nam vzele lepa jezera, ki smo jih videli ob deževnem času po ljubljanskih ulicah, v katere smo padali, jih preskakovali in se jih ogibali na vse mogoče načine. Nečesa pa še vedno nismo izgubili. Prekrasnih vodopadov namreč, katerim se čudi vsak tujec, ki so ponos mesta in hišnih gospodarjev, ki očitno bojkotirajo kletarski slan. Manjka nam samo še vodometov, za katere pa narava sama in nemarnost nekaterih noče in ne more poskrbeti. Škoda. V tem slučaju bi bila kopeli popolna.

I Mostje med prisilno delavnico in deželnišnico je zaradi poškodb začasno zaprt.

I Hud naliiv smo imeli danes dopoldne v Ljubljani. Med dežjem je na gosto padala tudi precej debela toča. Naliiv je trajal samo nekaj minut. Takoj nato je posijalo sonce.

I Samomor in no umor. Z ozirom na petkovo poročilo v listih glede dozdevnega umora na Selu št. 50 se poroča, da se je po sodno komisijemsku ogledu dognalo, da truplo ne nosi nikakih poškodb ali sledov kake sile, marveč znamenje strangulacije. Sklepali je tedaj, da je izvršila Ivana Šusteršič

samomor najbrže v obupu, ker so njenega moža radi neke tatvice zaprli. Tudi v ostalem vse policijske poizvedbe kažejo na samomor. Umor se je sklepal prvi hip iz razloga, da je bilo okrog trupla velika luža krvi, katero je ranjka, kakor se sedaj dozdeva, bruhnila.

I Aretacija. Dne 30. junija t. l. je policija aretirala 22 letnega brijskega pomočnika Josipa Samboleka iz Varaždina in 16 letnega Rudolfa Z. iz Ljubljane, ker sta v nedeljo zvečer, spremljajoč neko 19 letno deklet domov, zakrivila na njej zločin v smislu § 125 kaz. zak. Ob enem je dekletu zmanjkala tedaj vsa gotovina v znesku 106 K. Josip S. priznava le

Završnik obsojen v smrt na vešalih.

Včeraj se je ves dan nadaljevala razprava proti Završniku. Ugotovili so, da je Završnik v ječi simuliral blaznost, a je čez dva dni zopet ozdravil, ker so mu znižali množino hrane. Iz nadaljnjih spisov so tudi ugotovili, da se je Završnik že večkrat vedel nasilno proti raznim osebam in je bil že pogosto predkaznovan.

Vprašanje porotnikom.

Popoldne je bila velikanska gneča v porotni dvorani. Vsi prostori so bili nabito polni.

Porotnikom so postavili to-le vprašanje: »Ali je Anton Završnik kriv, da je zvečer 10. februarja 1914 na Jesenicah zoper Jos. Omejca v namenu ga usmrtiti in se njegovega denarja po sili polastiti s tem, da je iz samokresa trikrat v njega ustrelil, tako ravna, da je iz tega prišla njegova smrt?«

Zastopnik obtožbe je podal zelo pregledno sliko o poteku razprave in predlagal, da porotniki pritrdijo na stavljeno vprašanje.

Zagovornik.

Zagovornik dr. Ažman je govoril eno uro in je izključeval, da bi mogel obtoženec izvršiti ta

Roparski umor v Mostah.

Razprava, ki bi se imela danes vršiti proti Janjčiču, je odgojena, ker se morajo zaslišati nove priče, ki so bile poklicane v tej zadevi pred sodišče. — Naval občinstva v dvorano je bil danes tako velik, da so ubili eno šipo, nakar je bil do nadaljnjega vstop v dvorano prepovedan.

Po svetu.

s Nenaravne smrti v poeziji. V klasični dobi pesništva vseh narodov zakrinkujejo pesniki vse, kar je grdega in naravno opisovanje jim je tuje. Pač t. umca v »Devici Orleanski« vsled izkrvavljenja s tem, da si odtrga obvezo. Smrt vsled izkrvavljenja nastopi zelo hitro, a Talbot ima v igri dosti časa razpravljati na globokoumen način, ne da bi se čutil Lionel, ki stoji poleg, primoranega storiti kaj, da bi ustavil krvavljenje. Tudi smrt Desdemone v »Otelu« je nekaj nemogočega. Otelu jo je zadavil in tudi smrt vsled zadavljenja je hitra in gotova. Shakespeare pa pusti govoriti Desdemono še par minut, tekoni katerih se na gniljiv način posavlja.

s Vedno višje. Na polju zrakoplovstva je vedno kaj novega. Nek francoski zrakoplovec je dosegel višino 10.000 metrov nad zemljo. V ti višini je radi redkosti zraka težko vzdržati zrakoplovec in tudi aparat ne deluje. M. Riteau je iznašel aparat, s katerim se je mogoče vzdržati tudi v višini 30.000 metrov. Ta aparat napeljuje okolico s stisnjenim zrakom. Avijatik pa se nahaja v stekleni sobici, ki ima navadno ožračje. Vrednost te iznajdbe bodo te dni poizkusili praktično.

s Korejci bodo bojkotirali vse japonsko blago. Korejsko narodno združenje je danes delilo med svoje pristase pozive, naj Korejci

tatvino 6 K. Dekle ima tudi na obleki, ki je pomazana in raztrgana, nad 400 K škode. Oba storilca so izročili sodišču.

Repertoire narodnega gledališča.

Opera.

Dne 2. julija, sredo: »Madame Butterfly«. Abon. C 2/67.

Dne 3. julija, četrtek: »Postiljon iz Lohjumeau«. Abon. B 70.

Dne 4. julija, petek: »Jouleur«. Abonma 3/69.

Dne 5. julija, sobota: »Postiljon iz Lohjumeau«. C 70.

umor. Izmed 41 pozvanih priče se jih samo pet ne strinja z obtožbenim zagovorom. Porotnike je pozval, da naj sodijo po svoji vesti.

Porotniki so govorili.

Porotniki so odšli v posvetovalno dvorano, iz katere so se vrnili med splošno napetostjo vseh v dvorani navzočih. Predsednik porotne klopi je prebral samozaveštno rezultat posvetovanja: »Vprašanje na roparski umor potrjeno z 10 glasovi »da«, z dvema »ne«. Obtoženec je hladno in mirno poslušal obtožbo. V dvorani je bilo razočaranje.

Smrtna obsodba.

Državni pravdnik je nato spregovoril: »Ker so gospodje porotniki potrdili stavljeno jim vprašanje, predlagam: Završnik naj se kaznuje v zmislu § 136, k. z. kakor pravi ta paragraf, s smrtjo na vešalih.

Obtoženec je vstal, predsednik je bral obsodbo, ki se je glasila v smrt na vešalih.

Predsednik je pripomnil, da bo senat sklepal, če se obtoženec predlaga v pomiloščenje. Zagovornik je vložil ničnostno pritožbo.

Završnik je poslušal obsodbo ravnodušno in hladno. Pazniki so ga uklenili in peljali v zapore.

v Združenih državah, Mehiki in na Havajskem otočju toliko časa bojkotirajo japonsko blago, dokler ne bodo dali Japonci Koreji popolne svobode. Korejci na Koreji so začeli bojkotirati japonske izdelke že 4. marca.

s Čuden geološki pojav. Blizu Toulona se je dogodil zelo čuden geološki pojav. Po dvakratnem podzemskem gromenju se je odprla na enem mestu zemlja, kjer je bila k sredi njiva in nastala je jama široka kakih 50 metrov. Globočino razpoke ni bilo mogoče ugotoviti. Prebivalstvo te okolice je zelo razburjeno in polno praznovernega strahu.

s Koliko je posodila Amerika zaveznikom? Državni zakladničar je naznanil, da so Združene države znova posodile zaveznikom, kakor sledi: Veliki Britaniji sto milijonov dolarjev, Rumunski pet milijonov, Srbiji pa 268.000. Dosedaj so posodile Združene države zaveznikom 9.138.828.000 dolarjev, in sicer: 4.236.000.000 dolarjev Angliji, 20.000.000 dolarjev Rumunski in 27.268.000 dolarjev Srbiji.

s Slaven bombni slučaj. Najbolj slavni bombni slučaj je bila Haymarket eksplozija v Chicagi v maju leta 1886. Oddelek policije je skušal razenati ljudsko zborovanje. Neki človek, po imenu Rudolf Schnaubalt, je vrgel bombo na policiste, ki je ubila sedem policistov. Čikaška policija je izvršila veliko številno aretacij, a Schnaubalt ni dobila v roke. Zasledila pa je človeka, ki je napravil bombo, nekega Louis Lingga, ki je bil nato obsojen na smrt, ki pa je prehitel eksekucijo s tem, da si je odbil glavo z bombo, katero je preje izgotovil sam. Ta primera ne vzbuja v nas prevelikega zaupanja v občinske policiste in detektive, kadar gre za zločince take vrste.

s Italija je demobilizirala do sedaj, kot poroča na nekatere netočne vesti Stefani, 225 generalov, 74.993 častnikov in 2.100.000 vojakov,

s Kap operativni slučaj. Zdravniška praksa in veda sta se za zadnje velike vojske jako obogatili. Koliko odkritij in izumov se je izvršilo zadnja leta! Posebno kirurgija je krasno napredovala. Najbolj kočljive in težke operacije so uspele sijajno. »Wiener Med. W.« je prinesel v eni zadnjih številkih predlog dr. A. Nagyja iz Inomosta, da bi se smatrala kap na možgane sicer v zdravem telesu za navadno rano, ki bi jo bilo ozdraviti z operacije. Dr. Nagy je tega mnenja, da je treba pustiti, da nalomljena arterija izkrvavi ter krvavenje mestoma ustaviti. Kri naj se izsesa s pomočjo brizgalnice. Ta način zdravljenja ni nič novega, saj so že stari narodi tako zdravili. Če bi operacija kapi v istini uspela, bi bilo mnogo ljudi rešenih dolgotrajnega in brezupnega trpljenja. Pri navedeni operaciji je pa le tedaj mogoče računati z uspehom, ako nima pacient še kakšne druge nevarne bolezni.

s Največji mostovi na svetu. Najsmelejša mostna stavba v Evropi je na Angleškem; drži čez morski zaliv Firth of Forth ter meri v cellem 2466 metrov. Kar se tiče smelosti tehniške izpeljave, zavzema ta most prvo mesto, kajti ima najdaljše polje, ki meri 517 m. Kar se pa dolžine same tiče, se Indija lahko še bolj postavi. Železnica, ki drži iz Madrasa v Kalkuto, prekorači reko Povadari na mestu, kjer meri njena širina 2750 m. Železniški most, ki stoji na 56 stebrih, meri v dolgost 2770 m. Širjava mostu je pa vsekako neznatna; železnica je enotirna, zato meri most počez samo 5 m. Izredno dolge mostove zahtevajo kitajske železnice. Najbolj znan med njimi je most čez Hoangho, ki je 1500 m dolg, a drugi most čez rečeno Reko pri Lahorsu je še daljši od prvega. Še vse kaj drugega pa so mostovi, ki se gradijo preko plitvih jezer, močvirij itd. Tako so zgradili leta 1883. čez jezero v Nov. Orleansu 34.000 m dolgi most. Podoben viadukt je bil dograjen leta 1906. čez Veliko solnato jezero v Združenih državah. Rečeno jezero ni nikjer čez 2 m globoko. Most meri v dolgost 51.000 m, 46.000 m njegove dolžine se pade nad jezerom. Najdaljši tak viadukt, kar je bilo do današnjega dne dograjenih, je oni blizu kitajskega mesta Hangčan. Po dolgem meri 144 tisoč m, počez pa samo 1,5 m ter ima 40.000 obokov. Rečeni orjaški viadukt je bil zgrajen čez močvirje, ki pa se je v teku let popolnoma posušilo, tako da so pod mostom povsem suha tla ter je, dasi pravzaprav nepotreben, vendar jako v rabi. Jako dolg most je tudi oni, ki veže znani polotok Floride s Kubo. Imenovani most meri 45.000 m, morje pod njim je pa samo 8 metrov globoko. Kljub svoji dolgosti ni delal most stavebnikom prevelike preglavice, zakaj med Kubo in Florido je cela vrsta otlicev, ki so dolgemu mostu naravni stebri.

Aprovizacija.

a Cena sladkorju. Kilogram sladkorja stane 6 K 80 v.

a Prodaja sladkorja za junij. Prodajalci sladkorja smejo odvzeti strankam za sladkor, ki se prodaja od jutri naprej v trgovinah, le drugi odrezek sladkorne izkaznice za junij.

a Sladkorne izkaznice za junij so veljavne še za cel mesec julij, ker se bode tudi sladkor za julij, ki utegne priti v kakih desetih dneh, prodajal na izkaznice za junij.

a Sladkorna centrala ne sme posameznim strankam nakazovati nikakega sladkorja, na kar se stranke vnovič opozarjajo.

Ubežnik.

Povest.

Špansko spisal Ferman Caballero. Prevel Al. P.

(Dalje.)

»Mož!« je pripomnila Doña Escolastika, saj ne more vun — grad je vendar zaklenjen; morali bi prej zbuditi cerkovnika, da nam odpre vrata.«

»Pobere naj se po istem potu, po katerem je prišel; ne maram imeti nikakih sitnosti z gosposko — in tudi Francozov si ne maram nakopati na vrat, čeravno niso ti taki kot Napoleonovi lumpje.«

»Ves si se predrugačil, Pepe, kar poznam te več ne; kako moreš biti tako neusmiljen!« je vzkliknila njegova sestra. »Gori je že lahko prišel po kamenju, a doli, to pa ne gre.«

Ko so Don José, njegova sestra in njegova žena z običajno počastnostjo razpravljali o tej stvari, se je tujec naveličal čakati in se je napotil za Doño Liberato in je nena doma z največjo neprisiljenostjo stopil pred presenečeno deteljico.

Don José je namršil obrvi in častljivo vstal, levo ramo pa je privzdignil bolj kot kdaj poprej.

A mož, ki je stal pred njim, se ni kar tako prestrašil njegovih obrvi; kajti če bi se združili predrznost in francoska neprisiljenost, bi gotovo nastalo njemu podobno bitje. Tujec je odložil svojo zelo grdo čepico in pogladil črne kodre z visokega, lepega čela; smehljaje se je kazal svoje svetlo bele zobne, ki so ga krasili, potem pa se je obrnil k svojemu novemu gospodarju in mu rekel z ljubko brezskrbnostjo:

»Vi ste torej Don José takointako, brat te dame takointako, ki sem jo proti volji tako hudo prestrašil.«

»Don José Mentor, vaš najpokornejši služabnik,« je odgovorila Doña Escolastika; »ni vas razumel, ker bolj slabo sliši...«

»Mentor!« je vzkliknil gost in se glasno smejal; »imenujem se Leopoldo Ardaz... tej jami, in jaz pridem ravno prav kot Telemah.«

»Kaj pravi?« je vprašal Don José svojo ženo.

»Da mu je ime Telemah,« mu je odgovorila.

»Tega pa že nisem rekel,« je odgovoril tujec z visokim glasom in se še glasneje zasmejal; »imenujem se Leopoldo Ardaz... Ah ja!« je pristavil in se udaril po čelu, »Romon mi je vendar pred vsem zabičal, da ne smem izdati svojega imena!«

»Nič se ne bojte,« mu je pojasnil Don José; »kajti nikdar ne bomo izpregovorili niti besedice, ki bi mogla škodovati vam ali kakemu drugemu človeku. Da, če bi bili sam desni razbojnik... Sploh pa... vas nisem niti razumel.«

Sestra pa, ki se je ponašala, da sliši nekoliko bolje kot njen brat, se mu je približala in mu povedala na uho:

»Ime mu je Don Leopoldo Ardaz.«

Tujec se je zopet na ves glas zasmejal, in ker je smeh nalezljiv, posebno pri dobro srčnih ljudeh, so se pričeli smejati vsi.

»A vrnimo se k stvari,« je rekel čez nekaj časa Don José. »Če smem vprašati: Kdo ste, gospod Ardaz? Kaj ste napravili in zakaj se skrivate?«

»Kdo sem?« mu je odgovoril. »Svoboden mož!« Kaj sem napravil? Branil sem prostost! Zakaj se skrivam? Ker se nam zopet bliža čas — in pričel je peti — »ko meso človeško bode se na raznju peklo.«

»Pravični Bog! Sveta nebesa! Nacijalec

iz Madrida!« je prestrašen vzkliknil Don José.

»Jezus, Mati božja, upornik!« je bolešno izpregovorila Doña Liberata.

»Aha!« je rekel Leopoldo, ki je videl, kakšen vtis je napravila njegova odločna izjava. »Vidim, da se vam zdi moja oseba zelo sumljiva; a takoj vas bom pomiril. Prinesite mi pisalno orodje; pisal bom nekomu, ki jamči za mene, in vi takoj odidete s pismom, gospod Mentor.«

»Še pisma da bi nosil! Ob desetih zvečer! In bogve, kam! Še tega je treba!« je mrmral Don José, ko je njegov gost pisal.

Ko je ta zapečatil pisemce, je vprašal:

»Saj poznate gouverneurja?«

»Don Juana de Soboto? Kaj ga ne bi!«

»Dobro. Pojdite torej v njegovo hišo, poiščite njegovega pribočnika Valverde in mu lastnoročno oddajte to pisemce.«

»Gouverneurjevemu pribočniku!« je vzkliknil Don José. »Da bi se še ta zakopal v nesrečo in nam pripravil vse mogoče neprijetnosti,« je boječe premišljeval; in potem je žalostno pristavil:

»Prepozno je že, gospod.«

»Brezpomembno, le pojdite.«

»Ja, to se pravi, vrata so zaklenjena.«

»Pa jih pustite odpreti.«

»To ti je trmoglavci! In kako zna zapovedovati! Najbrže se mu je že včasih malo boljše godilo kot sedaj!« je mrmral Don José.

»Pepe,« mu je rekla njegova sestra, »ubogaj ga. Saj vidiš, to mora biti kak boljši človek.«

»Boljši ali slabši, to je meni popolnoma vseeno, če je potepuh.«

»Oh, mož, če te pa tako prosi — kako moreš biti tak!« mu je prigovarjala njegova žena. »Stori, kar ti pravi, iz usmiljenja stori, on mora že vedeti, kaj sme in kaj ne. Saj je vendar tako lep.«

»Glej, glej! Lepo priporočilo! Da, če bi vsaj lepo prosil, z maniro!« se je jezil Don José, in drsajočih korakov je odšel za svojo sestro, ki mu je svetila z majhno svetilko.

(Dalje.)

Prebava se pospešuje, napetost in pehanje poneha, če se jemlje milo učinkujoče, krče pomirjujoče, odvajanje urejujoče Fellerjeve rabarbara **Elsa-kroglice**, 6 škatelj K 12 — v. Proti vsakovrstnim bolim vsled prehlada, pri ranah, zobobolu, bodljajih in trganju je še vedno pomagal Fellerjev **Elsa-fluid**, 6 dvojnih ali 2 specialni steklenici K 24 pri lekarnar.

E. V. Fellerju Stubica, **Elsa**, trg št. 245. (Hrv. Zagorje.) Omot in poština se računa posebe in najceneje. — Čim več kdo naroči, tem več prihrani.

VIII.

Izdajatelj Konsorcijski »Večerni list«, odgovorni urednik Viktor Cencić. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.